

ADDENDA AL DOCUMENT DE RETORN DE LA CONSULTA PÚBLICA PRÈVIA DE L'AVANTPROJECTE DE LLEI DE PREVENCIÓ GESTIÓ I RESOLUCIÓ DE CONFLICTES

Per acord del Govern de data 25 de juliol de 2023, s'aprova la memòria preliminar de l'Avantprojecte de llei de prevenció, gestió i resolució de conflictes i el 26 de juliol de 2023 s'obre fins al 20 de setembre de 2023 una consulta pública prèvia de la iniciativa, mitjançant el portal Participa.

La finalitat principal d'aquesta consulta, que ha tingut un termini aproximat de dos mesos per a la presentació d'observacions, ha estat conèixer l'opinió de la ciutadania, en general, i de determinats col·lectius afectats de manera especial per les disposicions que es pretenen aprovar.

En data 5 d'octubre de 2023, un cop finalitzat el termini de presentació de propostes, la CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA i SERVEIS DE SABADELL presenta la seva proposta.

En data 9 de novembre de 2023 es publica el document de retorn o valoracions de les aportacions fetes per les entitats i persones que han participat en la consulta. En aquest document de retorn no hi consten les aportacions fetes per la CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA i SERVEIS DE SABADELL.

A continuació, es recull un resum del contingut de les aportacions i les observacions presentades per la CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA i SERVEIS DE SABADELL i la valoració de la Direcció General de Dret, Entitats Jurídiques i Mediació.

1.- Té la ciutadania el coneixement suficient per optar pels mètodes ADR en la resolució dels seus conflictes en lloc d'acudir als tribunals de justícia?

La CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA i SERVEIS DE SABADELL respon que malauradament, no. La ciutadania desconeix majoritàriament els mètodes ADR i la força executiva de les resolucions resultants dels mateixos.

Valoració:

Es coincideix amb l'afirmació de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Serveis de Sabadell que gran part de la ciutadania no té un coneixement suficient en relació amb els ADR.

Precisament, per tal de visibilitzar la via de la mediació, el Departament ja ha preparat una campanya de comunicació que busca que el conjunt de la població es familiaritzi amb aquesta opció i conegui les possibilitats d'usar-la que té a l'abast. El lema de la campanya és "Quan ens entenem, trobem la solució". L'objectiu es tracta de donar eines a les ciutadanes i els ciutadans per tal que coneguin la mediació, prenguin part activa en la gestió i la resolució dels seus conflictes i, també, es responsabilitzin de la seva solució. S'intenta amb aquesta campanya que la ciutadania prengui consciència que aquest procés es menys lesiu per les parts enfrontades i, des d'una vessant més pragmàtica, normalment el procés és més ràpid i econòmic.

L'aposta estratègica del Departament planteja un "canvi de paradigma" i passar de la "cultura de l'adversari" a la "cultura de l'acord". En aquesta aposta, el mediador es "la peça clau" de l'estructura.

La campanya de comunicació per la mediació comença el 29 de novembre, en els principals mitjans de comunicació i xarxes socials a Catalunya.

2.- Quines actuacions caldrien per sensibilitzar, i reforçar o guanyar la confiança de la societat en la utilització d'aquests mètodes?

La CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA i SERVEIS DE SABADELL respon que cal normalitzar l'ús dels ADR entre la ciutadania a través dels mitjans de comunicació, per a que es fomenti el canvi cultural desitjat. Els mitjans són el vehicle òptim per arribar als usuaris però no únicament informant o documentant sobre els ADR, sinó publicant productes d'alt consum on s'utilitzin els mètodes alternatius de resolució de conflictes (pel·lícules, sèries, docusèries, reportatges,...).

El coneixement dels mecanismes ADR es troba encara de la 1a fase del coneixement (ignorància inconscient- allò que no saps que hauries de saber). Cal promoure la transició a la 2a fase del coneixement (ignorància conscient- allò que saps que hauries de saber i no saps) per generar la necessitat a la població d'adquirir uns mínims coneixements relatius als mètodes de resolució de conflictes fora de l'àmbit judicial.

D'altra banda, cal sensibilitzar als col·lectius tècnics implicats en la selecció dels ADR, mitjançant una formació a professionals adequada i mitjançant l'incentiu econòmic per l'ús.

Valoració:

Evidentment, cal emprendre accions per fomentar el canvi cultural. Els mitjans de comunicació son un instrument adient d'actuació. La utilització del que l'entitat anomena "productes d'alt consum, com pel·lícules, sèries, etc.) queda condicionada a la disponibilitat de recursos econòmics suficients per part de l'administració.

Nogensmenys, tal com hem fet esment a l'anterior resposta, en matèria de comunicació i sensibilització a la ciutadania, el Departament ja ha preparat una campanya de comunicació i difusió pel forment de la mediació, que busca que el conjunt de la població es familiaritzi amb aquesta opció i conegui les possibilitats d'usar-la que té a l'abast. El lema de la campanya és "Quan ens entenem, trobem la solució". L'objectiu es tracta de donar eines a les ciutadanes i els ciutadans per tal que coneguin la mediació, prenguin part activa en la gestió i la resolució dels seus conflictes i, també, es responsabilitzin de la seva solució.

Es considera interessant la construcció teòrica exposada per l'entitat sobre l'existència de dos fases del coneixement.

La formació als professionals és un aspecte imprescindible per consolidar els ADR. Des del CMC s'estan realitzant diverses jornades en matèria de formació adreçades als operadors jurídics i altres col·laboradors, en col·laboració dels diferents col·legis professionals i corporacions de dret públic així com amb universitats. A banda, es continua duent a terme i incrementant, la realització de cursos formatius i transversals, amb la col·laboració del CEFJE, i sessions metodològiques de formació continua adreçades a les persones mediadores i operadors jurídics.

3.- En la relació dels ADR següents: la mediació, la conciliació, el professional neutral, la negociació assistida, el dret col·laboratiu, la justícia restaurativa i l'arbitratge; que figuren en aquesta iniciativa, quins mètodes ADR destacaríeu o quins trobeu a faltar?

La CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA i SERVEIS DE SABADELL respon que hi són tots els ADR significatius. No obstant, la progressió de l'ús dels ADR s'hauria de plantejar diferent. La nostra cultura de resolució de conflictes actualment està focalitzada a l'àmbit purament judicial. Cal fer la progressió en primer lloc, cap a l'Arbitratge, que manté la mateixa força executiva (un lauda arbitral equival a una sentència judicial) i hi intervé un àrbitre (equivalent a la figura d'un jutge) especialitzat en l'assumpte a tractar.

Un cop consolidada aquesta primera fase aprofundir en el coneixement de la Conciliació, on la resolució, ha de ser acceptada per les parts per a que es pugui portar a terme. Seguidament, la Mediació, on la resolució la proposen les pròpies parts.

Aquests tres mètodes heterointegratius han de donar pas a llarg termini a mètodes autointegratius on siguin ja les pròpies parts, sense intervenció de tercers, les que arriben a l'acord.

Valoració:

La percepció del Centre de Mediació de Catalunya i de la Direcció General de Dret, Entitats Jurídiques i Mediació és diferent a la de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Serveis de Sabadell. Contràriament al que es planteja en les observacions formulades, s'ha de partir dels mètodes autointegratius, com la mediació i la conciliació, on siguin les parts que arribin

a l'acord, sense intervenció de tercers, fins arribar als mètodes heterointegratius, on intervenen tercers.

Es valoren els mètodes autointegratius, atès que els acords provenen exclusivament de les parts i que són producte del diàleg amb solucions més a prop als interessos i necessitats de les parts i amb un caràcter que es perfila més durador, desitjable quan el tracte o la relació hagi de continuar després de la resolució formal del conflicte.

4.- Quins trets o característiques bàsiques s'ha de dotar al marc regulador dels ADR per tal que aporti seguretat jurídica i garanties als seus usuaris? El legislador ha d'optar per una regulació flexible o per una regulació exhaustiva?

La CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA i SERVEIS DE SABADELL respon que dins de l'àmbit competencial de la Generalitat no sembla imprescindible modificar el marc legislatiu vigent. Els aspectes bàsics d'aquests sistemes, que són l'efecte de la cosa jutjada i la força executiva de les resolucions o acords ja estan reconeguts a la legislació. El que cal és fomentar el seu ús, donant a conèixer la seva existència i destacant-ne els aspectes positius com el temps de resolució, l'especialització de l'àrbitre o mediador, el grau de compliment voluntari de les resolucions en contraposició a les judicials, etc.

Valoració:

La iniciativa legislativa ha de tenir en compte la regulació específica de cada mètode. S'ha de preveure que la futura llei tingui caràcter supletori respecte a la normativa sectorial sobre ADR, en allò que no s'oposi a la regulació específica.

No obstant, cal un marc normatiu de referència, una regulació transversal per tots els mètodes i els sectors implicats, on evidentment es fomenti la utilització dels ADR, però també, entre d'altres aspectes, es doti d'una major agilitat, eficàcia i eficiència als procediments i augmenti la seguretat jurídica de totes les parts, operadors jurídics i professionals que intervenen.

5.- Com es podria apropar els ADR als operadors jurídics i quin rol han d'assumir? Cal fer servir meres actuacions de foment o adoptar mesures concretes de caràcter jurídic, dintre de l'àmbit competencial de la Generalitat de Catalunya?

La CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA i SERVEIS DE SABADELL respon que cal formar als operadors jurídics des de l'inici, en la seva fase universitària i cal incentivar econòmicament l'ús dels ADR de forma temporal.

Valoració:

El Centre de Mediació de Catalunya i la Direcció General de Dret, Entitats Jurídiques i Mediació consideren que la formació, que ha d'incloure a tots els operadors jurídics, és essencial per consolidar la utilització dels ADR. En aquest sentit, s'està col·laborant amb universitats, s'ha creat amb la UOC una càtedra de resolució de conflictes, mediació i transformació digital, per potenciar la recerca i el coneixement, es col·labora amb el CEFJE en la realització de cursos i formació a jutges i fiscals i es realitzen tallers interactius als jutges i jutgesses de pau per donar-los més eines per intervenir en els primers estadis del conflicte. Així mateix, es realitzen actes i jornades amb corporacions de drets públic i col·legis professionals de diferents àmbits precisament per promoure aquesta difusió i per aprofundir en el coneixement dels ADR per part de tots els actors i operadors jurídics.

La incentivació econòmica s'ha d'analitzar i ha de dependre de l'àmbit competencial de la Generalitat i dels aspectes pressupostaris.

6.- Quines polítiques públiques enfront dels ADR es poden plantejar?

La CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA i SERVEIS DE SABADELL respon que, fonamentalment, les de la promoció dels mecanismes ADR mitjançant subvencions, d'una banda als propis usuaris i de l'altra, a les institucions prestadores d'ADR, per tal de garantir l'atractiu del mecanisme.

Valoració:

Es manifesta la coincidència amb la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Serveis de Sabadell respecte a la necessitat de promoure els ADR amb diversos instruments i que tingui com a destinatari als diferents actors intervinents. Un dels instruments pot ser la concessió de subvencions, que ha d'estar condicionada a les disponibilitats pressupostàries.

7- Quin ha de ser el paper de l'Administració Pública enfront dels ADR? Com es pot articular la col·laboració entre administracions?

La CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA i SERVEIS DE SABADELL respon que el rol hauria de ser el de la promoció, les polítiques de foment de la utilització dels ADR i el suport econòmic. No cal crear noves estructures per prestar els serveis, ja estan creades i les institucions privades són les que han de prestar els serveis d'ADR, tenen l'habilitació legal, els coneixements, l'experiència, la capacitat suficient i l'especialització necessària per assumir-ne la prestació.

D'altra banda, també fora positiu que l'Administració exercís un rol de millora de les competències dels professionals prestadors d'ADR, homologant coneixements i facilitant recursos.

Valoració:

La iniciativa legislativa ha de potenciar i racionalitzar certes estructures a càrrec de l'Administració a l'objecte d'aconseguir una major eficàcia i eficiència en la seva política vers els ADR. No obstant, això no ha de ser contradictori amb l'àmbit privat. Cal establir les bases per a la col·laboració públic-privada en la promoció i el desenvolupament dels ADR.

Respecte als professionals dels ADR, la llei ha de tenir com una de les finalitats garantir la professionalització. El funcionament dels ADR s'ha de fonamentar en la qualitat de l'exercici de les persones professionals. Aquestes han de tenir la capacitat professional que estableixi la normativa específica de cada ADR. El manteniment de la condició de professional ADR pot requerir l'obligació d'acreditar formació continuada.

Directora general de Dret, Entitats Jurídiques i Mediació